

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Egy évre előfizetői díj . . . . . 12 korona
 Hónapos előfizetői díj . . . . . 1 "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyeszedék ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 8. — Telefon 275

A főváros a királynál.

— május 14.

Ő Felsége tegnap délelőtt 11 órakor fogadta Budapest fő- és szék-város küldöttségét, amely közgyűlési határozatból kifolyólag a főváros hódolatát fejezte ki a II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítását elrendelő legfelsőbb kéziratért.

Márkus József főpolgármester, a küldöttség vezetője a következő beszédet intézte ő Felségéhez:

Felséges császár és apostoli király!
 Legkegyelmesebb Urunk!

Felségednek mult hó 18-án kelt legfelsőbb elhatározása, mellyel elrendelni méltóztatott, hogy II. Rákóczi Ferencnek két század óta idegen földben nyugó hamvai hazaszállíttassanak, az öröm, a lelkesedés és a hála érzelmeit keltezte fel minden magyar lelkében. Mélyen meghatva, ábitattal telve hallottuk Felségednek jóságos szavait, hogy ma már mindannyian keserűség nélkül gondolhatunk vissza a mögöttünk álló borus korszakra és hogy király és nemzet egyesült kegyelme keresheti fel mindazoknak emlékeztét, akiknek a letűnt küzdelmekben vezető szerep jutott.

Felségednek legfelsőbb kéziratában a trón magaslatáról zendült meg a király és a nemzet együttérzésének áldáshozó szózata, igaz összhangjaként a nemzet legszentebb, legmagasztosabb érzelmeinek, amelyeknek világában fenséges harmoniában olvadt eggyé a trón iránt táplált hűség és ragaszkodás a hálával és a kegyellett azoknak emléke iránt, akik a multban jogainak, szabadságának hűséges védői voltak.

Hálás szívvel mondunk köszönetet Felségednek legkegyelmesebb elhatározásáért, bölcsességének, nagylelkűségének és hűséges magyar nemzete iránt táplált atyai szeretetének ezen újabb lélekemelő megnyilatkozásáért, amelynek révén a nemzetnek régi vágya, a nemzetnek régi közóhajtása meggyeltesedésbe.

Biztosítjuk Felségedet arról, hogy mi hiven fogjuk követni Felségednek magasztos szózatát és hogy gondos, lelki ismeretes ápolói leszünk király és nemzet együttérzésének, mert az a hitünk, az a meggyőződésünk, hogy az együttérzés egyik legfőbb, legbőségebb forrása a korona fényének, az ország és a nemzet erejének és hatalmának.

Biztosítjuk Felségedet, hogy a jövőben is változhatatlan hűséggel, törhetetlen ragaszkodással és igaz szeretettel fogunk Felséged oldala mellett állani, lankadást nem ismerő buzgósággal munkálkodva a haza javán és Felséged trónjának dicsőségén és mindennapi imáinkban buzgó fohással kérjük Isten, tartsa meg, áldja meg a nagy, a jó királyt, aki megérti nemzetét. Eljen a király! (Lelkes éljenzés.)

Ő Felsége a király erre a következő beszéddel válaszolt:

„Különös meglepedésemre szolgált, hogy mult hó 18-án kelt kéziratom, mellyel II. Rákóczi Ferenc idegen földön nyugó hamvainak hazaszállítását elrendeltem, ország-szerte oly élénk és hálás visszhangra talált.

Értem és nagyrabecsülöm a magyar nemzet azon kegyeletét, mellyel kimagasló történelmi alakjai emléke iránt viseltetik, s azért szívesen kezdeményeztem, hogy a nemzetnek ily nemes érületen alapuló ama közóhaja is teljesüljön.

Mindig biztam és bizom a nemzet ősi erényében és mindig az volt atyai szívem legőbbségsége, hogy kölcsönös egyetértésben igyekezzünk megvalósítani mindazt, ami a nemzet javára és dicsőségére szolgálhat.

Hű ragaszkodásuk újabb kifejezését köszönettel fogadva, biztosítom kedvelt magyar székesfővárosomat változatlan kegyelmemről.“ (Lelkes éljenzés.)

Komoly tanulságok.

— május 14.

Hadseregünk kiképzetésére legfőbb gondot visel maga a koronás király. Az ő rendkívüli képességei között talán a legelső között szerepel az, hogy elsőrendű katona és valóságos esodaként áll meg az a tény, hogy óriási uralkodói gondja közepette is nem csak a legnagyobb lelkiismeretességgel, de bámulatos tudással figyel a hadseregének, honvédségeinek, haditengerészetének fejlődését, azt ellenőrzi is, folyton a legtüzetesebben figyel és sarkalja a fejlődésre.

Nagy szerencse ez ránk, az egész monarchiára nézve, mert semmi sem képezhet nagyobb garanciát arra, hogy a kettős állam védereje a kor követelményeinek megfelelően fejlődik, mint az, hogy a hadur nemcsak a legkötelességtudóbb férfiú, de egyúttal kitűnő katona is.

Nagyon természetes, hogy a véd-erő óriási szervezete mellett a hadurnak tömérdek segítő szervezete is kell lennie, mely nemcsak a mi hadseregünk fejlődésére segít ügyelni, de széttekintő képességgel bír az egész világon történő hadi események fölött is, és azok tanulságait levonja, nálunk alkalmazza.

Ilyen szervek, a rendes és kiküldött attasékön kívül, a többek között — tudunkkal — azok, melyek a hadügyminiszteriumban, valamint a magyar honvédségbe azzal vannak megbízva, hogy figyeljék a világ összes hírlapjait s azokból leszűrjenek mindent, a mi tanulságot nyújt; nemcsak a haterő tudósításokból, de a hadakozás fejlődését tárgyaló közleményekből is.

Az angol-bur háboru egy nagy tanulságot adott, azt, hogy a katona célozási képessége minő óriási haderővel bír, mert ezt tesz rendkívül fontossá minden egyes katonát.

A most folyó orosz-japán háboru tanulságai ugyan csak a harcok lezajlása után lesznek megállapíthatók, ámde máris nyujtanak sok érdekeset, s bizony azok között nem sok dicsérőt az orosz hadseregére.

Azt látjuk ugyan, hogy az orosz vezérek rendkívül bátrak, ám nagy hibájuk az, hogy első sorban sokkal vakmerőbbek, semhogy észszerűek is lehetnének. Makarov, a mint meglátja a tá-

TOLNAI DANIEL • Debrecen Piac-utca 49 szám.

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség

Olcso árak

madó japán hajórajt, nagyon vitézül nekik rohan, és nem is gondol arra, hogy törbe csalhatják, elpusztul a legszebb orosz csatahajóval együtt nyomorultan, semmiféle szolgálatot hazájának nem téve, sőt annak rettentő kárt okozva. Szabad ilyen módon hősnek lenni?

Az orosz hajórajtból két másik csatahajó elpusztul, mert véletlenül a saját aknájára ment rá: lehet-e, szabad-e ennyire tudatlannak lenni?

Slatinszky tábornok a Yalu mellett halálosan megsebesül, az oroszok jelentése szerint „kődobálás” folytán. Ezt a követ csak oroszok dobhatták rá vezérükre, mert a japánok bizony nem követdobálóznak, hanem komoly ölmet ropitnak. De szabad-e egy vezető tisztnek, vagy tisztnek egyáltalán olyan gyűlöletnek lennie a saját katonái előtt, hogy azok követ leüthessék a csatatéren? Egyáltalán úgy látszik, hogy az orosz tisztek sokkal vakmerőbbek, mint lenniük kellene és sokkal kevésbé kedveltek, vagy respektáltak, semhogy harcba vezetessék embereiket. Most egy másik tudósítás szerint az orosz katonák százával bujtak el az erdőbe és midőn az ütközetnek vége volt, fölkeresték a japánokat és megadták magukat.

Pediga katona, bármilyen nemzethez tartozzék is, ha nemcsak szereti tisztjét, de bizik is benne, — haditudományában legalább úgy, mint harci bátorságában — nem adja meg magát soha, de oltáhatatlan szomjjal áhitozza a győzelmet, a dicsőséget.

Es micsoda képtelenség az, hogy Port-Arthurt úgy körülfoglalni engedték, csufosan becsukni hagyva oda több mint tízezer embert! Es micsoda képtelenség az, hogy meglepetések érték tengeren, sik tengeren, a hol még éjjel is szinte tömérdek kilométerre el lehet látni — az oroszhajórajt!

Ennyi és még nagyon sok más tanulságot nyújt az orosz-japán háboru már is. Csak jegyezzék azokat szorgalmasan azok a figyelő szervek ott a hadügyi és honvédelmi minisztériumokban! Érdemes munka az nagyon. Mert azokból kiviláglik, hogy csak kiváló és főképpen tudományos képzettség adhatja meg a tiszteknek ma azt a képességet, hogy modern harcban vezető szereppel bírjanak; hogy ma, a mikor a harci fegyverek öldöklése sokkal rettentőbb, mint valaha, fokozottabb mértékben van szükség arra hogy a katona bizzik a tisztjében, de szeresse és becsülje is; s hogy ma, épp a technika szédületes haladásánál fogva egyénileg kell képezni a katonát, mert a bátorságnak legelső feltétele még is csak az, hogy a katona kitűnően tudjon bánni a saját fegyverével, s bizzik a saját képességében is.

A jövő társadalmá.

— május 14.

(kj.) Minden uralomra jutott társadalom céltudatosan önmagának fentartásán, öntudatlanul a jövő alakulás fejlődésén munkálkodik. Céltudatosan önmagának fentartásán, kiépítésén, megerősítésén természetesen azért dolgozik, mert az általa képviselt eszmekört a fenforgó viszonyok közt legjobbnak tartja — öntu-

datlanul pedig a jövő alakuláson munkálkodik már, mert minden ami él s minden ami szervezet, — már pedig a társadalom élő szervezet — nem stagnál soha, hanem elérve bizonyos, legnagyobb érvényesülést, már magában hordja valamely új élet csiráját, amely elődjét lassankint tulszárnyalja; észrevétlenül, ugyanazon eszmekör hatása alatt keletkezik magja az ujnak s míg az egész társadalom életműködése logikus célja felé halad, azonos módon nő és halad vele az ismert és uralkodó társadalmi rendből és viszonyokból leszűrődő tapasztalások eredménye, amely még egyáltalában nincs hadilábon szülő anyjával, de természetes igazság lévén, minél hosszabb idő tapasztalása halmozódik össze, annál inkább előtérbe nyomul, érvényesülést keres, talál, végre uralomra jut.

Azért mondtam ezt a fejlődési menetet öntudatlannak, mert a társadalom rendszerint nem vesz tudomást róla; sokkal jobban el van foglalva öntökéletességének nagysága által, semhogy ügyet vetne a benne fejlődő, természetesen s önmagától kiképződő kívánalmakra.

Pedig az uralkodó társadalomnak, az államnak nem szabadna kizárólag azon kifejlődési irány által megteremtett helyzetet egyedül üdvözítőnek elismerni, a melynek létét köszöni, hanem, éppen mert a társadalom folytonos újabb és újabb tapasztalások révén az együttélés minél tökéletesebb formában való megvalósítására törekszik, éber figyelemmel kell lennie azon jelenségekre, vizsgálni kell mindazon tüneteket, melyek ezen törekvések kifejezői és végeredményben a társadalmi becsesél bírókat saját tevékenységi körébe felvenni, felszívni s önmaga által érvényesülésre juttatni kell.

Évezredekén át mutatja az emberiség története ezt a processust a társadalmi fejlődésnek; tapasztalati igazsággal állunk szemben, ha vizsgáljuk és éppen azért nem szabad szemet hunynunk és egyszerűen belenyugodni a sokszor hangoztatott közhelybe, hogy az emberiség élete csak körforgás, semmi sem új a nap alatt stb., mert ez nem igaz s a valószínűség az, hogy amit felületes kritikával körforgásnak mondanak, csak koronkénti visszaesések a haladás meredekén, melyek ugyan időről-időre megállítják a nagy átalakulás munkáját, de fejlődésében meg nem akasztják a nagy összességet, mely általánosságban a folytonos tökéletesedést keresi s a minél nagyobb általános jólét, boldogulás felé törekszik.

Az ezen törekvésben megnyilatkozó kívánalmak csirái az új társadalmi alakulatnak, mely az uralmon levőtől majdan átveszi a jövőt, méltó s helyes dolog tehát, hogy az uralkodó társadalom, az állam s az ő vezérői bőségesen foglalkozzanak velök s a maguk méltányossága szerint méltányolják is.

A mai, nemzetiségi uralkodó társadalom, jobban mondva a nemzeti állam, a szabadelvűségnek, a liberáliszmus néven ismert eszmekör teljes kifejlődésének köszöni eredetét, intézményeit, a művelt világ majd minden helyén a szabadelvűség légköre hatja át, melynek nagy és hatalmas alkotásai képezik a mai egész társadalmi berendezés alapját, — de nagy

tévedés volna azt hinni, hogy ez a vezéreszme, a mely a mai államalakulatokat áthatja, ezek létrehozásával betöltötte hivatását, vagy kimerült volna; sőt éppen most, midőn az ő világánál épült nagy nemzeti államok részben elérték érvényesülésök legnagyobb fokát, részben pedig túl is élik már a maximumot, — a művelt világ egzisztenciáit vezető szabadelvűség feladata és kötelessége, a jövő társadalmának előmunkálataira fordítani figyelmét egyrészt azért, mert társadalmi kötelesség a fejlődés követelményeit figyelemre méltatni, másrészt, hogy készületlenül ne találja az uralkodó társadalom rendszerét a felhalmozódott tapasztalásokból leszűrte kívánalmak érvényesülési törekvése.

Ez társadalmi kötelessége a liberalizmusnak, mely a művelt világ mai uralkodó társadalmát létrehozta és áthatja, kötelessége azért, hogy rázkódtatás nélkül követhesse majdan a mai társadalom uralmát az új alakulások uralma, — kötelessége azért, hogy gondoskodás tétésék a jogállapot tökélyre fejlesztése mellett a gazdasági téren felmerülő tendenciák érvényesüléséről, mert nem szabad elfelednie, hogy az éhező ember jogot formál a jóllakott ember kenyerére.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 13.

Az akadémikus félóra jóval elmúlt, a mikor Perczel Dezső elnök az ülést néptelen padok előtt megnyitotta.

A napirend első tárgya *Podmaniczky Frigyes, Thaly Kálmán, Szentiványi Árpád, Rakovszky István, Szederkényi Nándor* együttes indítványának megokolása, a királynak II. Rákóczy Ferenc hamvai hazaszállítása iránt április 18-án kelt legmagasabb kéziratában nyilvánult tényért a nemzet nevében kifejezendő hálás köszönet tárgyában.

Ezt megelőzőleg kihirdették a bizottságok megalakulásának eredményét, majd pedig az állandó összeférhetlenségi bizottság tagjai tették le az esküt.

Belicska Béni az igazoló bizottság előadója jelenti, hogy **Rónay Elemér** kolozsi képviselő megbízó levelében formahiba van, **Lónyay Sándor** megbízó-levele azonban nem esik kifogás alá. **Rónay** mandátumát a VII-ik bizottsághoz utasítják.

A napirendre tértek át, az indítvány megokolására.

Podmaniczky Frigyes báró emelkedik fel szólásra. Őt bízták meg a pártelnökök, mint seniort, hogy az együttesen benyújtott indítványt megokolja. Mielőtt csak egy szót is szólnék — ugymond — ünnepiesen kijelentem, hogy mindazok lelke előtt, a ki ezen indítvány létrehozatala közül közreműködtek, semmiféle mellékes tekintetek nem lebegtek, sem személyesek, sem népszerűség után való hajhászás, legkevésbé pedig az, hogy ezen indítvány benyújtás által bármilyen nyomást is gyakorolhassunk azon képviselőkre, a kik véleményben eltérő politikai

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz” Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja **Harmat arcorát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arcbőrt. Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arc- vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arcbőrt üdév, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható 3 színben: fehér, rózsaszín, krém színben) mintadoboz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő arcorait: **Berlini Felpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fillér. **Velutin pouder** (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

elveket vallanak. Ilyen tiszta kuforrásból származott indítvány megokolásra nem szorul. Magára az indítványra nem mondhatók egyebet, mint azt, hogy ebben az indítványban a pártok elnökei felkérlik a képviselőházat, hogy mondjon köszönetet ő felségének, Magyarország koronás apostoli királyának (Élénk éljenzés.) azon magasztos tényért, hogy egy legmagasabb kézirat által megbizta a kormányt, hogy járjon el II. Rákóczi Ferenc... (Felkiáltások balról: fejedelem!)

Podmaniczky: Nem fogom önöktől tanulni, hogy mit kell mondanom. A felséges ur tehát azt kívánja, hogy Rákóczi hamvát, a melyek eddig idegen földben pihentek, hazahozassanak. Lélekemelőleg hatott a felség eme elhatározása. (Éljenzés.) és arra tanított, hogy a legkényesebb kérdéseket is meglehet oldani nyugalommal, türelemmel. Így kiderül az az örömteljes tény, hogy Magyarországon a király és nemzet mégis megértik egymást. Kérem a házat, fogadja el az indítványt napirendre. Másodszer kérem, hangoztassák velem együtt egy szívvvel, egy lélekkel: Eljen a király! Eljen a király! (Általános éljenzés.)

Elnök felteszi a kérdést, vajjon nyomban napirendre tűzi-e a ház az indítvány érdemleges tárgyalását? (Általános helyeslés.)

Thaly Kálmán az első szónok. Rákóczi Ferenc száműzetésének, bujdokolásának históriáját mondotta el. Rákóczi-nak magánélete is szentséges volt és a fejedelem valóságos mátyásfalvi halt. Az egész nemzet örömmujongásba tört ki a király elhatározásán, hogy a hamvak hazakerülnek. — Szóó készséggel ajánlja fel szolgálatait abban a munkában, a mely a hamvak hazaszállítása körül támad. Az indítványt örömmel elfogadja. (Általános helyeslés.)

Elnök: Több szóló szözlásra nincsen feljegyezve, a vitát bezárom és konstátalom, hogy a ház az indítványt egyhangúlag elfogadja. (Általános helyeslés.)

A jegyzőkönyvnek ezt a részét nyomban hitelesítik és átküldik a főrendiháznak.

Szünet.

Szünet után a községi és körjegyzők, valamint a segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatták.

Az utolsó ülésen a 4-ik szakaszról maradtak, a melyhez Tisza István gróf kormányelnök módosítást nyújtott be, hogy ha a jegyző, illetve a segédjegyző anyakönyvvezető államsegélyben részesült volna helyettesi tiszteletdíj címén, a község annak az összegnek megfelelő államsegélyben részesül, melynek betudásával a jegyzői, illetve segédjegyzői fizetés 1600 kor., illetőleg 1000 koronát meg nem halad, míg az eddig élvezett tiszteletdíjnak és államsegélynek ezt meghaladó részére a 6. és 9. §§. rendelkezései irányadók.

Hellebronth Géza azt a módosítást ajánlja, hogy oly községekben, a hol a községi pótdó a 20 százalékot meghaladja, a jegyzői fizetésnek azt a részét, mely a minimumon felül van, az államkincstár fedezze.

Babó Mihály módosítást ad be arra, hogy az egyszer megállapított államsegély állandó legyen.

Szalay László: Támogatja az indítványokat.

Horváth Gyula: Azt hiszi, hogy kortescsiók miatt rendezik a jegyzők fizetését. Indítványozza, hogy a segédjegyzőt bizonyos esetekben az állam fizesse.

Tisza István gróf miniszterelnök

nem fogadja el a módosításokat. Kivéve Babóét.

A ház a szakaszt Tisza és Babó módosításával elfogadja.

Ezután a javaslatot részleteiben is elfogadták, mire az ülés véget ért.

A főrendiház ülése.

Délután a főrendiház tartott ülést. Csáky Albin gróf elnök beterjesztette a képviselőháznak izenetét, melylyel átküldte a királyhoz Rákóczi hamvainak hazahozatalát elrendelő kéziratáért egyhangulag elfogadott köszönő feliratát.

Wekerle Sándor indítványára a feliratot azonnal napirendre tűzték.

Beóthy Zsolt gyönyörű beszédben lelkes szavakkal méltatta a királyi tényét és szólt annak történelmi jelentőségéről. (Általános: Eljen a király!)

A főrendiház erre egyhangú lelkesedéssel hozzájárult a képviselőház indítványához.

Ezzel az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A szervezeti szabályzat.** A szervezeti szabályzat kidolgozására kiküldött bizottság tegnap délután folytatta tanácskozását Domahidy Elemér főispán elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Magoss György dr. főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Aczél Géza főmérnök, Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnök, Király Gyula, Körner Adolf, Szabó Kálmán és Csóka Sámuel tanácsosok, dr. Fejér Ferenc, Horváth István, Juhász Ignác, Szentessy János és Komlóssy Pál dr. a bizottság jegyzője. A bizottság ez alkalommal is hasznos munkát végzett, a szabályzat letárgyalt pontjait röviden és velősen körvonalozta, a szükségteleneket és nehezen alkalmazhatókat törölte, úgy vélekedvén, hogy oly dolgokat nem vesz be a szabályzatba, melyet a gyakorlati életben nem valósíthatna meg. Tegnap főleg az árvaszékre vonatkozó pontokat tárgyalta a bizottság.

× **A tiszti főorvos javaslata.** Sárváry Gyula tiszti főorvos beadványt intézett a tanácshoz, melyben elpanaszolja, hogy a hatvanuteai lóvasuti sinpár között levő sinsalak, különösen száraz időben oly bűzös port terjeszt, mely az otlakókra és általában a közegészségre határozottan veszedelmes. A főorvos jelentésével egyben azt ajánlja, hogy a sinpár közötti rész kockaköburlakkal köveztesse ki. A főorvos továbbá azt mondja, hogy a makadam burkolat sok port termel és éppen ezért kiküszöbölendő az uttestből és a forgalmasabb utcákon aszfalt makadamot kell alkalmazni, mely vízhatlansága folytán a talajt minden beszenyezéstől megóvjá és port nem termel. A főorvos ezen megfigyelése és javaslata megszívelést érdemel.

× **A játszótér.** Géresi Kálmán tanterületi főigazgató ártirt a városi tanácshoz a játszótér ügyében. A tanács tegnapi

ülésében foglalkozott az átirattal és helyeselve a játszótér létesítését, kiküldötte kebeléből Oláh Károly tanácsost és Aczél Géza főmérnököt, hogy a tankerületi főigazgatóval együtt sietessék ezen kérdés megoldását. A városi tanács igen szívesen bocsát területet a játszótér céljaira, műszaki közegeit is szívesen rendelkezésre bocsátja, ellenben a berendezés költségeihez a házipénztárból nem járulhat. A bizottságnak lesz feladata megállapodni a hely kezelésében, valamint abban is, hogy mennyi terület volna szükséges ezen játszótérhez. Az egésznek berendezése a megállapodások alapján az ősszel, vagy a télen történék úgy hogy a jövő tavaszon már játszhatnék az ifjuság a játszótéren.

× **Adományok.** A tanács tegnap tartott ülésében a kenyérmezei hősnek: Kinizsi Pálnak szobrára 25 koronát szavazott meg. Izzó magyar lelkű művésznöknek Fadrusz Jánosnak szobrára már csak 10, Körösi Csoma Sándor nagynevű tudósunk szobrára pedig 20 korona jutott.

× **Tanácsülés.** Tegnap délelőtt tanácsülés volt Kovács József polgármester elnöklésével az összegyűlt folyó ügyek tárgyalására.

× **Debrecen és az országos irodalmi szövetség.** Debrecen sz. kir. város kétszáz koronával alapító tagul iratkozott be az országos irodalmi szövetségbe.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Konfirmálás. Lélekemelő egyházi ünnepeknek lesz ma színhelye a debreceni református egyház két temploma. A mindkét némbeli 12—14 éves ifjuságot avatják föl az anyaszentegyház tagjai közé. A közel 700 főre menő gyermekereg konfirmálási vizsgái tegnap és tegnapelőtt folytak le. Ma már csak az ünnepélyes hitelesítés és föl vétel fog végbemenni. Ez aként történik, hogy a növendékekkel — az együttes hitvallástétel után — a szertartást végző lelkész kezét fog. A konfirmálás ünnepe reggel 8 órakor kezdődik. A leányok föl vétele a Nagytemplomban lesz, ahol Szele György lelkész, a fiugyermekeké a Kistemplomban, ahol Dicsőffy József végzi a szertartást. Az egyház új tagjai aztán holnap föl veszik az Ur szerzettsé sákramentumok másodikat: az Urvaesorát.

Presbyteri gyűlés. Az ágost. hitv. ev. egyháztanács a csütörtökről elhalasztott presbyteri gyűlését f. hó 15-én, vasárnap d. e. 11 órakor tartja meg.

Lelkészválasztás Budapesten. A budapesti ev. ref. egyházban a Szász Károly halála folytán megüresedett lelkészi állásra Petry Elek theológia-tanárt választották meg.

A VIII. osztály vizsgája a főgimnáziumban. Elkövetkeztek a meleg napok a főgimnázium utolsó osztálya számára. Nemsokára itt az érettségi vizsgát ideje, amikor nyolc hosszú év gyümölcséről kell számot adni. Ezt megelőzőleg azonban az osztályvizsgát tartották meg, még pedig a tegnapi nap folyamán. Az osztályvizsgán Erdős József dr. az akadémia igazgatója elnökölt.

Virágos gépkocsik versenye.

Gépkocsik felvonulása Budapesten.
május 14.

Fővárosi tudósítónk távirati híradása szerint a budapesti gépkocsi-felvonulás tegnap délután rendkívül fényesen sikerült.

Az idő is kedvezett, a király és az udvar megjelenése s a pazarul rendezett ritka látványosság óriási közönség vonzott a virágos felvonulás színhelyére.

Megjelentek őfelsége kíséretében az összes királyi hercegek és hercegnők, a fővárosban tartózkodó osztrák és külföldi diplomaták és a magyar főúri családok csaknem teljes számmal.

Gróf Esterházy Mihály legfiatalabb leánya bokrétát nyújtott át a királynak, a kis gróf Zichy Piroska pedig Augustza királyi hercegasszonynak kedveskedett virággal.

A felvonulás alkalmára készített százhuszonöt páholyt országos nevű előkelőségek és ragyogó tavaszi ruhákba öltözött főrangú hölgyek töltötték meg.

A felvonulásban hatvan pompásan díszített, virággal borított gépkocsi vett részt.

Előbb ő felsége páholya előtt vonultak el, aztán pedig a herceg Esterházy elnöklésével működő pályabírák páholya előtt. Erre következett a virágcsata, az illatos májusi virágok valóságos záporával, majd az összes gépkocsik együttes menete a póljátékhöz.

A felvonulás egy óra hosszáig tartott. Ezután kiosztották a díjakat. Az első díjat gróf Almásy György nyerte.

A hatvan remekül felvirágozott gépkocsi bent a városba is nagy feltűnést keltett. A merre elrobogtak, óriási népcsoport támadt.

Ő felségének nagyon tetszett a szép látványosság, ki is fejezte teljes meglepedését.

H I R E K.

Tíz korona Fadrusz szobrára.

A koldus Debrecen.

— május 14.

Debrecen város tanácsa tegnap 10, ól tessék megérteni: tíz korona adományt szavazott meg Fadrusz János szobrára.

Mit mondjunk erről a hihetetlenül hangzó esetről?

Csak három föltevés lehetséges.

A legjobb esetben tévedés van a dologban. Leirási hiba. A tanács nem 10, hanem 100 koronát adott.

A második mentés az lehet, hogy Debrecen város nagylelkű tanácsa még csak nem is sejti: kicsoda az a Fadrusz János? Bizonyosan azt gondolta, hogy valami cseh kelyhes volt az istenadta, valamely magyarul ki nem ejthető Sztresprst. nevű falucska fia, citerás vándor avagy bachkorszakbeli beamter-ivadék és irgalomból vetette oda alamizsnául a ta-

nács a tíz koronát, hadd lássa a tömpeorru Brzezníák hazája, hogy Debrecen hortobágyi királyságából még az ismeretlen cseh nagyság szobára is telik.

A harmadik magyarázat oly megdöbbentő, hogy csak félve merjük leírni. Ha ugyanis igaz a tíz korona s a tisztelt tanács tudta, ki volt Fadrusz János: akkor Debrecen városa oly koldus, a milyen sem a tatárdulás, sem a törökpusztítás idején nem volt.

Akkor mi ma nem 1904-ben élünk, hanem abban a rettentő siralmas időben, a mikor Debrecen a tar fejű basák sarcolták, sarabolták, a mikor Vigkedvü Mihálynak fejét vették, a szenátorok hátából szíjat hasítottak, szüzeinket rabszjira fűzték, a várost fölégették, a civiseket, a magisztrátust, a város kasszáját kirabolták és ő Debrecen végső inségre jutatták.

Ez esetben a szobor-bizottság kötelessége a tíz koronát visszaküldeni s ráadásul a koldussá nyomorított Debrecen fölsegítésére külön száz koronát juttatni. Nekünk pedig az a kötelességünk, hogy rabkenyéren élő árvai tótokat, a pellagránban pusztuló havasalji székelyeket, a beregi ruténeket alamizsnagyűjtésre szólítsuk fel.

Minket annyira megrendített a tépelődés, hogy nem tudunk választani, tehát az olvasóra bizzuk: melyik jobb, melyik kívánatosabb a három eset közül?

Tavaszi sétat.

(K.) Debrecen sz. kir. város közigazgatási bizottsága ápril hónap 5-ikén tartott ülésében tárgyalta Szilágyi Imre ügyvédnek azt az indítványát, hogy írjon fel a közigazgatási bizottság a pénzügyminiszterhez pénzügyi palota építése tárgyában. A közigazgatási bizottság egyhangulag magáévá tevén az indítványt elhatározta, hogy ezirányban feliratban kéri a minisztert a város óhajlásának teljesítésére.

Az indítvány életrevaló, korszerű és nagyszükséget van hivatva pótolni. Valóban igaz, hogy most a nagy közönség sok fáradság után képes a pénzügyigazgatósággal kapcsolatos ügyeit elvégezni. Tömérdek idővesztés származik abból, hogy másutt van az igazgatóság, az adóhivatal, a pénzügyi biztosság, a vámhivatal és a többi ezekkel rokon és szerves összefüggésben álló hivatal. Egyesítve ezeket egy palotában, végtelen sok alkalmatlanságtól volna megmentve a nagy közönség, míg másrészt ez a felépítendő palota díszére válnék a városnak.

Nyilvánvaló igazság az, hogy a vidéki nagy városok közül egy sincs, mely ennyit áldozott volna középületekre mint Debrecen. A kormány minden egyes állami alkotások tervénél dicséret szavakkal emlékezett meg Debrecen közönségének áldozatkészségéről és mindig oly ügyesen vezette a tárgyalásokat, hogy a város pénzéből épültek fel az alkotások. Igaz, hogy ezek által nagyvárosias szint és jelleget nyert a város, de temérdek pénzbe kerültek azon alkotások, melyek elsősorban is állami érdekeket szolgálnak. Amde Debrecen nem riadt vissza

az áldozattól és vagyonából sok befektetésre áldozott azon meggyőződésben, hogy ezek nemcsak nagy erkölcsi hasznot hoznak neki, de a város gyarapodásával követve a termelő közönségnek érdekeit is nevelik.

Az állammal szemben tehát mindig előzékeny volt a város, sőt igen sokszor erején túl is szolgálta az állami érdekeket. Most már tehát itt volna az a pillanat, melyben az állam is viszonzhatná a város közönségének milliókat felemésztő áldozatkészségét. A kölcsönös tárgyalások most már ne oly irányba tereltesse, hogy ismét a város vegye magára a pénzügyi palota felépítésének terheit, hanem oly módon oldassék meg ez az égető kérdés, hogy a város is elmondhassa azt, hogy mérhetlen áldozatai után ő is kapott valamit az államtól.

A pénzügyi palota felépítése és a pénzügyi hivatal egy fedél alá való helyezése nem odázható el a messze jövőbe. Az ügyek helyes és gyors menete, a nagy közönség érdeke joggal kívánják ezen kérdés gyors és oly módon való megoldását, hogy az ne rójjon nagy terhet a városra. Igaz, hogy Debrecen város közönsége minden időben megmutatta és fényesen beigazolta áldozatkészségét, de bizonyára régi óhajta már látni egy olyan intézményt, mely az ő nagyobb hozzájárulása nélkül jön létre, mintegy viszonzásul azon alkotásáért, melyek elsősorban az állam javát mozdították elő.

Hisszük, hogy a pénzügyminiszter talál tárcájában olyan tételt, melyből egy Debrecenben felépítendő pénzügyi palota felépítése kikerül.

* **Vasárnapi istentiszteletek.** Az ev. ref. egyház két templomában holnap vasárnap délelőtt Urvacora osztás lesz, a mikor az ujonnan konfirmált ifjak járulnak az Ur asztala elé. Urvacora osztás lesz: Nagytemplomban, predikál Szele György lelkész; ágendázik Kecskeméthy M. Lajos főgimnáziumi lelkész-tanár. — Kistemplomban Uray Sándor püspöki titkár, ágendázik Biró Ferenc segédlelkész. A többi templomokban a következők tartják az istentiszteletet: Újtemplomban Könyves Tóth Kálmán lelkész. Ispóty templomban Dicsőffy József lelkész. Csapókeirben Kovács János népiszkolai felügyelő. Homokkertben szintén lesz istentisztelet a rendes időben.

* **Az öngyilkos hittanhallgató.** Dobra Jenő holttestét eltemették s a közönség háromnapig nagy érdeklődéssel olvasta haláláról a rendőrség és az njságírók által kiderített részleteket. Közben természetesen mindenkinek meg volt a maga külön nézete a dologról, megvádolták, meggyanusították a szerencsétlen fiút, a még szerencsétlenebb leányt, az állítólagos, de még eddig fel nem talált szivtelen ellenfelet. Azonkívül a rokonságnak is bőven kijutott a közvélemény ítéletéből s a pletykából. Pedig, hogy ki, vagy kik az okozói Dobra Jenő tettének, azt egyelőre megállapítani bajos. Hogy az amerikai párbaj nem koholmány, az bizonyos. Mert mi érdeke volna egy halálasztás embernek az, hogy benünket elbolondítson? A halálban nem hazudik az ember. A ki pedig az életben is az egyszerűség, munka, szorgalom s igazmondás embere volt, mint a milyennek Dobra Jenőt ismerték barátai, arról teljes bizonyossággal feltehetjük, hogy senkit félre-

vezetni nem akart akkor, a mikor azt írta, hogy halálának oka amerikai párbaj. De ha már ezt megengedhetőnek vélte megírni, miért nem írta meg a részleteket? Ellenfele nevét? Dobra Jenő semmit sem hagyott hátra, a miből kiindulva megtalálhatnánk azt a ki őt a halálba küldte. Így tehát megindul a nyomozás a gyanu alapján. A vizsgálat tart. A bizonyított ügy számai Budapestre vezetnek. Az ellenfél a fővárosban van. Hogy sikerül-e az ügyészségnek megtalálni az illetőt, erre vonatkozólag csak reményünk van.

Érdekes, hogy Dobrának nem ez volt az első amerikai párbaja. Pár évvel ezelőtt már volt neki egy ilyen párbaja ha annak lehet nevezni ezt a játékot a léttel s akkor is ő húzta a fekete golyót. Akkori ellenfele azonban megkegyelmezett neki, s Dobrának azt tette kötelességévé, hogy egy gallért egy hónapig viseljen. Barátai közül többen emlékeznek rá, hogy ezt Dobra meg is tette.

Többekben felébredt a gyanu, hogy mivel Dobra két ifjúsági együletnek volt pénztárnoka, talán hozzányúlt az idegen pénzhez. Erre vonatkozólag megkaptuk a két egyesület elnökeitől a felvilágosítást, hogy a két pénztár rendben van, az elszámolás megtörtént s hiányt nem találtak.

* **Az Omke Szatmáron.** A debreceni kamara területén vasárnap alakul meg az Orsz. magyar Kereskedelmi egyesülés harmadik kerületi fiókja. Eddig Nyiregyháza és Szolnokon alakult ily fiók s a hajdumegyének a szervezése most folyik. A szatmári kerület alakuló ülésére a központból többen leérkeznek, a kamara részéről pedig Szávay titkár utazik ki.

* **Sorok a rendőrség számára.** Már szóvá tettük lapunk számában azt a türehetlen, szinte botránnyos állapotot, a melyet egy szegény lerongyolódott, félkegyelmű fiú idéz elő, ki a városban szerte csatangol, s verekszik az utcagyerekekkel, ari házakba beront s ott zavart és ijedelmet okoz. Felhívtuk akkor az illetékes körök figyelmét arra, hogy hasson oda, hogy ezt a fiút szülei, vagy ne eresszék ki a házból, vagy küldjék el a megfelelő intézetbe. Tegnap délután is visszataszító jelenetnek voltak az üzlet vezetőség előtti sétálók tanui. Egy fiatal uri leányt támadott meg éktelen visontgatások között ez a hülye fiú, s karjait megragadva mindenáron megakartá ölelni a kis leányt a Tisza-palota melletti zsidó-árusok nagy mulattatására. Alig tudták a járó kelők a leányt kiszabadítani. Ideje volna már ezen a türehetlen állapoton segíteni.

* **Elhunyt kereskedő.** A debreceni régi kereskedők egyik derék öreg tagja Borbély Csonka Dániel tegnap rövid szenvedés után meghalt. Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki: Mély fájdalommal tudatjuk úgy a magunk, mint a rokonság nevében, hogy a forrón szeretett férj, édes apa, nagypapa, após, testvér, sógor és rokon Borbély Csonka Dániel volt kereskedő életének 67-ik, boldog házasságának 43-ik évében rövid, de kinos szenvedés után f. évi május hó 13-án, délelőtt fél 10 órakor

jobblétre szenderült. A boldogult hülttemei f. hó 14-én, délután 5 órakor fogtak a Kossuth utcai 25. számú gyász háznál tartandó gyászistenisztelet után a Kossuth-utcai sírkertbe örök nyugalomra tételni. Debrecen, 1904. május 13. Aldás és béke poraira! Özv. Csonka Dánielné szül. Bészler Sarolta mint hitves. Csonka Janka férjezett Bíró Pálné mint egyetlen gyermeke. Bíró Pál mint veje. Gyermekei: Béla, Pál, Janka, Zoltán, Barna, Tibor, mint unokák. Borbély Csonka Jozefa férjezett Stekly Adolfné, Borbély Csonka Karolina férjezett Szabó Zsigmondné mint testvérek, Szabó Zsigmond, Szabó István, Ganofszy Lajos, Stekly Adolf mint sógorok. A temetést Dankó M. temetkezési intézete rendezi.

* **Artatlannal a börtönben.** Rendőrségi munkatársunk tegnapi portyázása alkalmával a bűnügyi osztály rendőrbiztosi szobájában egy rabasszonnyal találkozott, aki egy — iráshibákkal telt — levelet csusztatott a kezébe s könyörgött, hogy segítsen valahogy keserves sorsán. A levél szóról-szóra — hibáktól menten — így hangzik:

— Tekintetes szerkesztő ur! Mély alázattal esedezem, ne méltóztasson itt a börtön falai között elítéletlen elhervadtatni. Még azt a kemény szívet is meglágyítja az én szomorú helyzetem. Alsó s felső ruhám lerongyolódott hét hónap óta. Születésem Debrecen és a férjemnek az illetőségét és születés helyét nem találják sehhol, ezért kell nekem a börtön falai közt rongyosan elveszni és nincs senki egyebem világtalan nagyanyámnál, az is beteg. Nincs ki rám tekintsen, aki sorsom elintézzé. Kézcsókolással esedezem, tessék elintézni, ne vesszek el a börtön falai közt. Százszor esőkolom a kezét. Kelt a börtönből. (Olvasathatlan aláírás.)

Magunk részéről a levélhez csupán annyit fűzünk, hogy bár óriási is az a munka és teher, mi a város közbiztonsága és rendben tartása miatt rendőrségünkre minden oldalról nehezedik, mégis talán egy kis jóakarattal elkerülhető lenne az, hogy valaki, akinek az illetőségi helye ki nem pubatolható, 7 hónapig, vagy talán tovább is a börtönben sanyalódjon. Hiszen akkor előbb-utóbb a börtön lesz az illetőségi helye ennek a szerencsétlen asszonynak.

* **Gyűjtés a vasutasok családjának.** A vasutasok sztrájkjából kifolyólag részben elítelt, részben állásuktól elmozdított vasutasok nyomorba jutott családjai részére báró Bánffy Dezsővel az élén nagy segélyakció tudult meg. A főváros területére kiterjedő gyűjtést rendeznek, amelyre délelőtt kérték ki a főkapitánytól az engedélyt. A kérvényt a bizottság nevében dr. Landler Jenő ügyvéd nyújtotta át a főkapitánynak, a ki tekintettel arra, hogy a bizottság az adakozásra való felhívást a lapokban közzétette és igaz nem kerülhet ki az, hogy esetleg a vidékről is ne jöjjenek adományok, azt a tanácsot adta dr. Landlernek, hogy a kérvényt a belügyminisztériumba adják be. Dr. Landler még a délelött folyamán be is adta a kérvényt a belügyminisztériumba.

* **Elűnt tanuló.** Kossuth-utca 18. sz. alatt lakott Wittenberger Rezső 11 éves polgári iskolai tanuló. Tegnapelőtt azonban elment hazulról és még ma sem tért vissza. Ismertető jelei: zöld kabát, szürke nadrág, kék sapka, fekete harisnya, fűzőcipő.

* **Van szerencsém** értesíteni, hogy ügyvédi irodámat Piac-utca 63. szám a. házhoz (földszint elől) helyeztem át. —

Debrecen, 1904. május hó. Simonffy István, ügyvéd.

* **Halálozások.** Debrecen városában az elmúlt esütörtökön és pénteken a következők hunytak el: Boros József ev. ref. 34 éves, Kerékgyártó Béla Imre ev. ref. 4 hónapos, Hegedüs Károlyné szül. Tatár Mária ev. ref. 28 éves, Dobra Jenő ev. ref. 20 éves, Mihályfi Ferenc róm. kath. 56 éves, Fogas Márton róm. kath. 17 napos, Kóti Margit ev. ref. 7 hónapos, Végh András ev. ref. 62 éves, Szabó Lajos ev. ref. 15 hónapos, Ménes Juliánna Jolán ev. ref. 11 hónapos, Szücs Lajosné szül. Joó Juliánna róm. kath. 32 éves, Csonka Dániel ev. ref. 66 éves.

* **Vérbosszú.** Tavaly nyáron történt, hogy Balog Imre sármunkás kiütötte Lakatos István cigány-lókupec öcsésének egyik szemét. S bár Balog Imre ezért gondatlanságból elkövetett súlyos testi sértés miatt 10 havi börtönt szenvedett, Lakatos mégis bosszút esküdött s megfogadta, hogy Balogot elteszi láb alól. Azóta aztán folyton üldözte s tegnap végre is akarta hajtani tettét, amit Balog még idejekorán észrevett s menekülni igyekezett, de hiába, mert Lakatos mindenütt nyomában volt. Így üldözte 8 és fél óra hosszat, míg végre Dusa János 77. számú rendőr mindakettőt bekísérte. Itt Lakatos azzal a mesével hozakodott elő, hogy Balog 3 darab 50 koronást kilopott zsebéből. A rendőrség feladata lesz erre az ügyre világosságot deríteni.

* **Akasztság éjjel.** Az öreg Kovács bácsi volt megint az ügyeletes. A biztosi szobában vaksötétségben ült hallgatagon s épen azon töprengett, hogy mi lesz a világból, ha egyszer a község öntudatra jut, a midőn belép közmegvetésben álló hirtájkászunk. A sötétség megdöbben-tette. Itt valami rejtelmes dolog történhetik!

— Van egy szál gyufája, Kovács bácsi?

— Az nincs fiam, hanem van egy idült béburantom.

— Azzal nem gyújtottak gázt XVII. Lajos óta. Külömben nekem mindegy, tudok én sötétben is írni. Valami foglyot hoztak az imént, ne is tagadja.

— A világért sem. Sőt. Olyan gyönyörű szép foglyot életemben nem láttam, pedig öreg vagyok. Olyan kedves kis fogoly nem volt még a bűnügyi osztályon.

— Ki togtá el? és hol?

— Orosz Laci, a nagyerdőben.

— Ez érdekes. És szép?

— Gyönyörű.

— Megláthatnám? — kérdi mohón.

— Meg fiam. Ott van már felakasztva a kapu alatt.

— Gyalázat! Szörnyűség! Ez vérlázító önkényes biráskodás. Leleplezem az egész zsarnokságot, ha fel nem támasztja azt a foglyot . . .

— Az lehetetlen. Már megették. Mert madár volt, te szerencsétlen balek.

Hirtájkászunk, mint egy szivenlött hasított körmű távozott.

* **Kihágások.** Nő a fü, zöldelnek a legelők, tilosba jár a jószág. Ez az oka valószínűleg annak, hogy a rendőrség mezei-állategészségügyi-és erdei osztálya alig győzi elintézni azt a temérdek kihágási feljelentést és panaszt, ami naponta érkezik. Tegnap is negyvenegy feljelentés érkezett tilos-legeltetés miatt a rendőrség mezei-ügyosztályához, a hol a tilosban ért legeltetőket érzékenyen megják büntetni.

* **Lopás.** Katona Lajos Péterfia-utca 72. sz. háznak házmestere tett panaszt

a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes több kabátját és nadrágját ellopta holmi értékes ingóságok kíséretében. A rendőrség keresi az ismeretlen világfit, ki úgy látszik, tudja; hogy lehet legolcsóbban ruházkodni.

* **Inségben.** Molnár Sándorné sz. Petreus Annának itt csavarog az ura Debrecenben, de arra nem gondol a lelketlen ember, hogy felesége s két kis gyermeke majd éhen hal. Már két napja egy falat sem volt a szájukban. Véginségükben a rendőrségre vánszorogtak, hol megszánták a nyomorultakat s adtak részükre szállást és enni valót. Igaz, hogy nyomoruságosat, de ez is valami!

* **Koldulás.** Özv. Tóth Istvánnét vitték be tegnap a bűnügyi osztályhoz, mert rajtacsípték szegény asszonyt, amint a Kossuth-utcán koldult, ami pedig tudvalevőleg Debrecenben tiltva van. A legcsekélyebb pénzbírságra büntették, de a büntetést kiszabó rendőrszövetség azt is kifizet e helyette, amely cselekedet emberszeretetét dicséri.

* **Hazánk legszebb fürdője,** a kéndus és konyhasós természetes meleg forrásokban gazdag Herkulesfürdő, az idén is nyújtja az ismert 50 százalékos árkedvezményt júliusig és augusztus 26-ika után a szerényebb jövedelemmel bíró közönségnek. Ismeretes, hogy e világhírű fürdő forrásai csilhatatlan sikerrel használtak ischias, idült csusz, köszvény, bőr és esontbetegségek, aranyér, altesti bántalmak, vesebajok, vérszegénység, nő bántalmak és ezek utóbajai stb. ellen. Dícséretre méltó hazafias cselekedet az igazgatóság részéről, hogy az említett kedvezmény által lehetővé teszi az intelligens középosztálynak is, hogy Herkulesfürdő forrásainak gyógyító és üdítő hatásában részesülhessen.

* **Tánciskola megnyitás.** Schaf János táncitanító f. hó 18-án, szerdán kezdi meg táncanfolyamát.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44 dr. Ujfalussy-ház Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

x **Kadó szép lakás.** Domb-utca 17 sz. a. gyönyörű öt szobás utcai lakás minden hozzátartozóval és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítás szerezhető Csapó-utca 48. szám alatt.

Ma este az **Arany Bika** kávéházban **Rác Károly** zenekara játszik.

Az orosz-japán háború.

Ujabb távirati híradásaink, amelyek a háborúról és annak részleteiről szólnak, az alább következnek:

Pétervár, máj. 13. Karkevics tábornok a vezérkarhoz intézett távirata még a következőket mondja: A múlt éjjel másfél — három század erősségű japán csapatok vonultak a vasúti vonaltól keletre, majd délnyugat felé mentek. Egy orosz csapat a Picevo mellett épülőfélben lévő erődöktől egy kilométernyi távolságig vonult előre, a melyet egy század japán katonaság szállt meg. Mindkét részről fegyvertűz kezdődött, mely közben egy emberünk megsebesült. Kínai jelentések szerint a japánok eddig 20,000 embert szállítottak partra tábori és ostromtűzérsséggel. Picevót 1500 főnyi ja-

pán csapat tartja megszállva. Négy öt századból álló japán különítmény e hó 9-én körülvette Sikaj község környékén lévő őrségünket, melyből négyet megölték és nyolcat megsebesítettek. E hó 10-én eltávoztak a japán csapatok a vasúti vonaltól. A Port-Arthurról való vasúti összeköttetést a negyedik Hamurun-tuli vasúti zászlóalj legénysége állította helyre Spiridonov alezredes vezetése alatt. A japán előrs egyes csapatai 9-én és 10-én megszállták a Puljantientől 12 kilométernyire délkeletre fekvő Macatun és Szidi-antin községeket. A japán előrs más csapatai Picevótól nyugatra 10 kilométernyire foglaltak állás. Egy ellenséges lovasszázad Vasangtiantól 20 kilométernyire keletre közeledett, de kémeinkre bukkanva, visszafordult. Egy kis csapatunk, mely e hó 10-én öt kilométernyire Picevo elé érkezett, Tranziafan községet mind a három fegyvernembeli 1000 főnyi ellenséges csapatától megszállva találta. Az ellenség ágyutűzét kezdett csapatunk ellen.

Pétervár, máj. 12. Csuknin altengernagyot, a tengerészeti akadémia főnökét és a tengerészeti hadapródtanfolyam igazgatóját, a fekete tengeri hajóraj parancsnokává nevezték ki. Utódja Rinsky Korzakov archangelszki kormányzó lett.

London, május 13. A Reuter-ügynökség pétervári magántudósítója jelenti, hogy ott azt híresztelik, hogy Alexejev tengernagy azt táviratozta Miklós cárnak, hogy az oroszok Dalniban légből röptették a hajóműhelyeket és kikötőket, valószínűleg azért, hogy megnehezítsék a japánoknak a kikötést. Később érkezett táviratok szerint az összes dalnii kikötői építkezéseket elpusztították.

Washington, máj. 13. A kormány Oroszország kérésére elrendelte, hogy az Oroszország számára szóló postát Szibéria helyett Európán át szállítsák.

EGYLET.

A debreceni jótékony nőegyletből. A debreceni jótékony nőegylet az év tavaszán nagy szótöbbséggel kimondta, hogy címbe felveszi a református elnevezést. Ezen határozatot özv. Gáll Józsefné a belügyminiszterhez felebbezte. A miniszter a határozathozatallal Kovács József polgármestert bizta meg, ki a felebkezés tárgyalanságát kimutatta és a hozott határozatot helybenhagyta. Özv. Gáll Józsefné azonban újból fellebbezett, de a fellebbezés beadásával elkésett egyetlenegy nappal, tehát a fellebbezés elutasítatott. Most újból fellebbezett azt állítván, hogy fellebbezésével azért késett, mert nagypénteket ünnepnapnak vették a fellebbezők. Bizony-bizony nem egyéb ez a fellebbezés akadékoskodásnál és emellett teljesen céltévesztett dolog.

SZÍNHÁZ.

— (A színházi szerződés aláírása.) Zilahi Gyula, a debreceni színház újonnan választott igazgatója már aláírta a várossal kötött szerződését és azt Magoss György dr. tiszti főügyész bejelentette a tanácshoz. A szerződés világosan kimondja, hogy abban az esetben, ha a közgyűlés elhatározná a színház átalakítását és ezen költségek fedezetére harminc évi törlesztéses kölcsönt venne fel, ez esetben a színházigazgató a reá eső részt fél éves részletekben fizetni köteles. Hogy mi lesz ezen szerződés sorsa, előre nem

tudható, amennyiben a tanács határozatát, melyben a városi színházat Zilahi Gyulának adta bérbe, a bizottsági közgyűléshez fellebbezik. Napok óta gyűjtik az aláírásokat s mondják, hogy a fellebbezési ívet a törvényhatósági bizottság tagjai közül már hetvennél többen írták alá. A fellebbezési jog határideje május 21-én jár le. Ugy értesülünk, hogy a fellebbezést már május 16-án benyújtják, hogy az ügy még a májusi közgyűlésen el legyen intézhető.

TÁVIRATOK.

A delegáció alakuló ülése.

Budapest, máj. 13. A magyar delegáció ma délután tartotta első, alakuló ülését. Elnökké Széll Kálmánt, alelnökké gróf Szápáry Gyulát választották meg.

Az egyetem ünnepe.

Budapest, máj. 13. A kir. magyar tudományos egyetem ma délelőtt ünnepelte újjáalakításának százhuszonegyedik évfordulóját. Az egyetem dísztermét ez alkalomból a tudós világ számos előkelősége s a hallgatóknak nagy serege töltötte meg. Jelenvolt Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter, Molnár Viktor cím. államtitkár és Tóth Lajos dr. osztálytanácsos kíséretében. Az ünnepi előadást Heinrich Gusztáv dr. egyetemi rektor tartotta, amit a hallgatóság. Leleskeljéssel fogadott. Utána Ballagi Aladár dr. bölcsészeti kar dékán tett jelentést a pályamunkákról, melyeknek jutalmát Heinrich Gusztáv rektor nyújtotta át a nyertes ifjaknak. Az ünnepi gyűlés végén Nagy András joghallgató lendületes beszédben üdvözölte Vécsey Tamás professzort, aki nemrég töltötte be tanári működésének 40-ik évfordulóját.

Gabonatözsde.

Budapest, május 12. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Kedvező irányzat mellett 16,000 métermázsra került forgalomba néhány fillérral drágább áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Idő: Szép.

Buza áprilisra	7.94—95
„ októberre	8.05—06
Rozs áprilisra	6.68—69
„ október	5.32—33

Törvénykezés.

§ **Az eltűnt buza.** A Zichy gróf földesi uradalmából mintegy 80 koronát érő buzának lába kelt. A gyanu Domokos Lajosra, az uradalom egyik alkalmazottjára esett, akit lopásért vád alá is helyeztek. Ügyének tegnap volt a tárgyalása a debreceni kir. törvényszéken, ahol a bíróság öt — bizonyítékok hiányában — fölmentette.

§ **A tilosban.** Hiven teljesítette kötelességét Horváth Sándor mezőőr. Anynyira hiven, hogy meg is adta az árát. Ugyanis a B. Nagy József jószágai belelévedtek a tilosba, amiket aztán a kötelességtudó mezőőr be akart fogni. Igen ám, de ezt meg Nagy József nem nézhette el. Amiből aztán kemény szóváltásra és még keményebb somfabotokra került a dolog. Vagyis Nagy József alaposan helybenhagyta Horváth Sándor mezőőrt. B. Nagy Józsefet a törvényszék hatóság elleni erőszak és könnyű testi sértés vétsége miatt elítélte 8 napi fogházra és 5 kor. pénzbüntetésre. Az ítéletben a vádlott megnyugodott és a büntetés nyomban jogerőre emelkedett.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplom bazár
Óriási raktár
szőnyegekben
 függöny, ággy és asztalterítőkben,
 butorszövetek
Linoleum.
Olcsó árak!

Csak rövid ideig nagy raktár miatt a legfinomabb bőrkezttyű jótállással 90 krajcárért, cérna- és selyemkezttyű — a legjobb francia gyártmány — a legolcsóbban kapható.

Vitárius Béla
kezttyűs kötszerésznél
Debrecen, Tisza-palota.

1452
 1904 szám.

Árlejtési hirdetés.

A debreceni m. kir. dohánygyár szertárkezelői lakásának új keményfa padlóval (parkettával) való ellátásának munkálata versenytárgyalás útján lévén biztosítandó, erre a Nagys. m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság f. évi március hó 31-én kelt 1908/V. 1904. számú rendelete folytán pályázat hirdettetik.

Felhivatik ennél fogva mindazon vállalkozó, ki e munkát elnyerni óhajtja, hogy egy (1) koronás bélyeggel ellátott ajánlatát *folyó évi június hó 8-ik napjának délelőtti 10 órájáig* ezen m. kir. dohánygyári igazgatóságnál annyival is inkább nyújtsa be, mert elkésetten érkezett, vagy távirati úton tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az új parketta lapterülete mintegy 112 négyzetmétert tesz s új alapozást nem igényel. Az ajánlatban a kívánt négyzetméterenkénti egységár s az összár hazai értékben kifejezve számokkal és betűkkel kiirandó. Az ajánlatához a megajánlott összeg 5% (5%) százalékanak megfelelő s előzőleg valamely m. kir. állampénztárnál vagy adóhivatalnál készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letett bánatpénzről kiállított nyugta csatolandó, nemkülönben a munkálathoz szállítandó anyag beszerzési forrásának pontos megjelölése mellett világosan kiirandó az ajánlatban, hogy ajánlattevő a pályázati hirdetésben foglalt feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

M. kir. dohánygyári igazgatóság.
 Debrecen, 1904. május hó 7 én.

Puskás,
 igazgató.

Péter,
 aligazgató.

? Miért ?

nev ezik

Gaedicke

bankházát a legnagyobb

Szerencse-gyűjtődének ?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki

Mert ott	a	602.000	kor.	jutalmat
Mert ott 3-szor	a	400.000	„	főnyerem
Mert ott 3 szor	a	100.000	„	„
Mert ott 1-szer	a	70.000	„	„
Mert ott 4-szer	a	60.000	„	„
Mert ott 3-szor	a	30.000	„	„
Mert ott 5 ször	a	25.000	„	„
Mert ott 10-szer	a	20.000	„	„

nyerték és

Mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-ik magyar kir. szab. osztályosorsjáték május 17 és 18-án megtartandó huzásához postautalványon vagy utánvét mellett

$\frac{1}{12}$ $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{1.50}$ sorsjegyeket
 12. 6. 3. 1.50 koronáért rendelni

Gaedicke A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse gyűjtődéje

Budapest, Kossuth-Lajos-utca 11 szám.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadi mentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálok.

Levágandó a re előle endvél.

Gaedicke A. urnak

BUDAPEST

Szíveskedjék címemre ..... I. osztályu eredeti Magy. kir. szab osztályosorsjegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni

ellenérték : ..... korona utánvételező postautalványon

Pontos cím : Név .....
 Allás .....
 Lakhely .....
 Utolsó posta .....

A nem kívánt
 módosítók
 törölendő

